

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.01.211>

JEL classification: M10

UDC: 005.5:658

Анжеліка ДАНИЛЬЧАК

аспірантка,

викладач,

кафедра менеджменту організацій,

Одеський національний економічний університет, Україна

E-mail: a_penova2015@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-0696-6442

ResearcherID: AAV-8956-2021

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ОПЕРАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ

Вступ. В сучасних мінливих умовах господарювання підприємства намагаються досягти стійких конкурентних переваг на ринку. Однією з умов забезпечення останніх виступає процес формування ефективної операційної стратегії, яка передбачає визначення ключових операційних пріоритетів.

Мета. Метою статті є формування підходу до визначення основних операційних пріоритетів діяльності підприємствам на основі дослідження їх взаємозв'язків та аналізу факторів зовнішнього середовища.

Методологія. У процесі проведеного дослідження використано такі методи, як аналіз, абстрагування та узагальнення – для визначення операційних пріоритетів підприємства; порівняння та групування – для встановлення їх взаємозв'язку.

Результати. У статті сформовано підхід до визначення ключових операційних пріоритетів діяльності підприємства, що оснований на встановленні взаємозв'язків виділених пріоритетів, які дають змогу врахувати вплив одного пріоритету на інші, та виявленні факторів зовнішнього середовища, що впливають на вибір операційних пріоритетів підприємствами. Зокрема, досліджено взаємозв'язки основних типів операційних пріоритетів, які включають: витрати виробництва або обслуговування, якість та надійність продукції або послуг, термін виконання замовлення, надійність поставок, тощо. Наявність взаємозв'язків дозволяє врахувати вплив вибору одного з операційних пріоритетів на інші та передбачити їх трансформаційні зміни. Дослідження зовнішніх факторів, що впливають на вибір операційних пріоритетів дозволило встановити, що на різних стадіях життєвого циклу галузі, в якій функціонує підприємство, можливі варіанти вибору різних операційних пріоритетів та концентрація на декількох пріоритетах одночасно. Інші фактори, що дадуть змогу конкретизувати кожен із сформованих пріоритетів, включають: специфіку галузі, розмір підприємства та ін. Перспективами подальших досліджень виступає розробка рекомендацій щодо вибору операційних пріоритетів сучасними торговельними підприємствами.

Ключові слова: операційні пріоритети; операційна стратегія; операції; операційне управління; виробниче підприємство; сервісне підприємство.

Вступ

Одним із шляхів досягнення високого рівня конкурентоспроможності підприємства виступає процес формування ефективної операційної стратегії.

Остання передбачає виявлення основних типів операційних пріоритетів, які дадуть змогу

сконцентруватися на тих, що будуть вигідно відрізнити підприємство серед конкурентів.

Дослідженню теоретичних питань щодо формування операційної стратегії, зокрема до визначення операційних пріоритетів присвячені праці багатьох науковців. Так, ключові етапи розробки операційної стратегії, а також основні типи операційних пріоритетів

© Анжеліка Данильчак, 2023

Отримано: 27.02.2023 р.

Рекомендовано до друку: 10.03.2023 р.

Опубліковано: 29.03.2023 р.



Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати:

Данильчак А. Основні аспекти визначення операційних пріоритетів підприємства. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 1. С. 211-218. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.01.211>

для виробничих підприємств було виділено науковцем Хіллом Т. [1]. У наукових здобутках Чейза Р. Б., Якобса Р. Ф. та Еквілайна Н. Дж. [2] досліджено основні типи рішень, через які реалізується операційна стратегія. Крім того, вченими виділено операційні пріоритети не тільки для виробничих, але і для сервісних підприємств. На збалансованості операційної стратегії та її орієнтованості на задоволеність потреб ринку акцентовано науковцями Чепменом С. Н., Арнольдом Дж. Р. Т., Гейтвудом А. К. та Клайвом Л. М. [3]. У низці наукових праць [4-6] висвітлено узгодження операційної стратегії з фінансовою, інформаційною та корпоративною стратегіями, а також процес формування операційних стратегій підприємствами різних сфер діяльності. Не дивлячись на значні здобутки вчених у даному напрямку, слід відзначити, що в літературі відсутні рекомендації щодо вибору операційних пріоритетів підприємства з урахуванням основних аспектів його життєдіяльності, а саме стадії життєвого циклу галузі, у якій воно функціонує.

Мета статті

Метою статті є формування підходу до визначення ключових операційних пріоритетів діяльності підприємствам на підставі дослідження їх взаємозв'язків та аналізу факторів зовнішнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження

Опираючись на наукові здобутки вчених Чейза Р. Б., Якобса Р. Ф. та Еквілайна Н. Дж. [3, с. 42-43], варто відзначити, що шлях до успіху будь-якої операційної стратегії полягає в максимально точному визначенні можливих варіантів операційних пріоритетів, що дозволить підприємству розуміти наслідки вибору кожного з них. З іншого боку, процес розробки операційної стратегії неможливий без формування корпоративної стратегії.

Для підтвердження вищенаведеного, вважаємо за доцільне викласти думку вчених Чейза Р. Б., Якобса Р. Ф. та Еквілайна Н. Дж. [3, с. 42-43], які наголошують на тому, що операційна стратегія націлена на максимально ефективну підтримку довготривалої корпоративної стратегії та у взаємозв'язку з останньою охоплює весь спектр діяльності підприємства, забезпечуючи можливість

швидкої реакції на зміни зовнішнього середовища.

Процесу формування операційної стратегії, на думку вчених [12, с. 2] передують розробка корпоративної. Остання формується шляхом встановлення взаємозв'язку базових стратегічних альтернатив, що виявлені за результатами аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства.

Так, можна стверджувати про однаковість думок науковців щодо опосередкованого взаємозв'язку операційної стратегії підприємства з корпоративною.

Погоджуючись з відомим вченим Портером Е. М. [13, с. 23], слід підкреслити, що для досягнення загальної сукупності корпоративних цілей підприємства необхідна ретельна розробка корпоративної стратегії, яка, на думку дослідника, передбачає здійснення аналізу життєвого циклу галузі.

В залежності від того, на якій стадії життєвого циклу знаходиться галузь (виходу на ринок, зростання, зрілості або спаду) в ній відбуваються зміни у обсягах реалізації, поведінці споживачів, маркетинговій діяльності, стані виробництва та ін. [20, с. 205]. Тому, обрана у відповідності до стадії життєвого циклу корпоративна стратегія визначить характерні риси функціональних стратегій, зокрема операційної.

Так, підсумовуючи викладене вище, варто підкреслити, що процес формування операційної стратегії не можливий без розробки корпоративної. Дивлячись на те, що розробка операційної стратегії підприємства передбачає визначення операційних пріоритетів, то вони свою чергу повинні формуватись за результатами аналізу загроз та можливостей зовнішнього середовища та мають тенденцію змінюватися в залежності від стадії життєвого циклу галузі, у якій функціонує підприємство. Також слід оцінити наслідки вибору кожного з пріоритетів.

Опираючись на наукові здобутки вченого Хілла Т. [1], розрізняють такі типи операційних пріоритетів для виробничих підприємств:

- витрати виробництва;
- якість та надійність продукції;
- термін виконання замовлення;
- надійність постачання;

- здатність підприємства реагувати на зміну попиту;
- гнучкість і швидкість освоєння нових товарів;
- специфічні критерії окремих товарів.

Згідно з авторами Чейзом Р. Б., Еквілайном Н. Дж. та Якобсом Р. Ф. [2, с. 43-44] у будь-якій галузі промисловості, як правило, наявний сегмент ринку, обсяг продажу якого залежить від того, наскільки низькими будуть витрати підприємства. Проте, вченими підкреслюється, що це необхідна, але не достатня умова того, що компанія досягне високої ефективності.

Погоджуючись з дослідниками [2, с. 43; 7, с. 3; 8, с. 174], варто зауважити, що обраного операційного пріоритету дотримуються підприємства, продукцію яких, відносять до товарів широкого вжитку в умовах цінової конкуренції, а в якості ключового критерію при виборі продукції виступає ціна.

У науковій праці [2, с. 43-44] авторами наголошується, що підприємства функціонують в умовах жорсткої конкуренції, тому зазвичай в таких умовах існує тільки один виробник із найнижчими витратами виробництва, який і визначає ринкові ціни.

Не приховуючи значущості наведеного нами вище операційного пріоритету, необхідно відзначити, що при зниженні витрат виробництва для підприємств, є неприпустимим погіршення якості та надійності продукції, що згідно з дослідником [1] також виступає одним з ключових операційних пріоритетів. Зокрема, автори [2, с. 43] виділяють: якість продукції (Product Quality) та якість процесу (Process Quality) та стверджують, що вимоги споживачів виступають основою забезпечення необхідного рівня якості продукції.

Так, вчені [9, с. 1; 10, с. 3] вважають доцільним впровадження таких заходів з підвищення якості продукції та процесу:

- використання досягнень науки та техніки у процесі проектування виробів;
- запровадження новітніх технологій виробництва;
- дотримання технологічних норм;
- запровадження сучасних методів організації виробництва та управління ним;

- удосконалення системи контролю за якістю сировини, матеріалів та готової продукції;
- проведення сертифікації.

Не менш важливим операційним пріоритетом для багатьох підприємств виступає термін виконання замовлення. У такому разі операційна стратегія компанії повинна бути спрямована на збільшення швидкості виконання замовлення. У джерелі [7, с. 3] зазначено, що на досягнення цього пріоритету спрямована діяльність підприємств з ритмічним операційним процесом.

У наукових здобутках видатних вчених Чейза Р. Б., Еквілайна Н. Дж. та Якобса Р. Ф., Хілла Т. [1; 2, с. 45] виділено такий операційний пріоритет, як «Надійність поставок». Авторами підкреслено, що для підприємств особливо актуальною є проблема скорочення товарно-матеріальних запасів, яка в свою чергу призводить до подальшого підвищення ролі надійності постачання як оціночного критерію при виборі компаніями постачальників.

Погоджуються з вищезазначеним науковці Чепмен С. Н., Арнольд Дж. Р. Т., Гейтвуд А. К. та Клайв Л. М. [3, с. 181] та підкреслюють, що дивлячись на швидкі зміни вимог до матеріалів, постачальники повинні бути надійними та гнучкими. Надійність та оперативність, на думку вчених, є якісними факторами, які необхідно враховувати при виборі постачальників.

Не менш важливим для підприємства є здатність швидко реагувати на динаміку змін споживчого попиту, що виступає одним із операційних пріоритетів підприємства, визначаючи рівень його конкурентоспроможності [2, с. 45; 1; 10, с. 31]. Так, досягнення зазначеного операційного пріоритету дає змогу підприємству пропонувати споживачам широкий асортимент продукції, знижувати витрати виробництва.

В умовах зростання конкуренції та мінливої кон'юнктури ринку для підприємств велике значення має досягнення такого операційного пріоритету, як гнучкість та швидкість освоєння нових товарів [2, с. 45; 1; 10, с. 32; 11, с. 4]. Зі стратегічної точки зору [2, с. 45; 10, с. 32] поняття гнучкість (Flexibility) визначається здатністю підприємства пропонувати споживачам широкий асортимент продукції. Ця здатність залежить від часу, який необхідний

підприємству на розробку нового виду продукції та підготовки існуючих процесів для переходу на випуск нової продукції [2, с. 45]. Зокрема, освоєння нової продукції вимагає від підприємства певних витрат, суттєво змінює налагоджений процес виробництва, передбачаючи накопичення досвіду роботи в умовах, що змінилися.

Дослідниками [2, с. 45-46; 10, с. 32-33] підкреслюється, що наведені вище операційні пріоритети носять узагальнюючий характер, проте у сучасних підприємств нерідко виникає необхідність визначати специфічні пріоритети окремих видів продукції. До таких пріоритетів автори відносять [3, с. 45-46]:

- технічна підтримка від постачальника у розробці продукції, що особливо актуально на ранніх стадіях її виробництва;
- післяпродажна підтримка постачальника, яка може виступати у якості технічної підтримки продукції після продажу та полягає у постачанні запасних частин;
- інші пріоритети, що можуть включати ряд факторів таких, як зміни продукції в залежності від конкретних потреб замовника, ступінь різноманітності товарної номенклатури.

Розглянутий вище перелік операційних пріоритетів є найбільш вживаним в наукових джерелах, проте деякими вченими подається з певними відмінностями.

Зокрема, дослідник [7, с. 3] крім швидкості виконання замовлення, виділяє такий пріоритет, як витрати на проектування товару.

З метою забезпечення мінімальних витрат на проектування товару науковцями пропонується застосування функціонально-вартісного аналізу, метою якого виступає оптимізація технологічних процесів. Крім того, автор [7, с. 3] підкреслює, що конструктивно-технологічну підготовку нової продукції необхідно здійснювати не лише за участю конструкторів та технологів, але й з підключенням маркетологів, економістів, фінансистів, фахівців контролю за якістю, дизайнерів та інших можливих спеціалістів.

Варто підкреслити, що вибір вищезазначеного операційного пріоритету компанією впливатиме на здатність підприємства реагувати на зміну попиту, зокрема сприятиме гнучкості та швидкості

освоєння нових товарів, а конструктивно-технологічна підготовка нових товарів дозволить підвищити якість та надійність нової продукції.

До ключових операційних пріоритетів автор [11, с. 4] відносить витрати виробництва та якість процесу. Зокрема, у поняття «якості процесу» він включає такі характеристики, як термін виконання замовлення, якість продукції, надійність поставок, здатність підприємства реагувати на зміну попиту, гнучкість і швидкість освоєння нових товарів.

Не приховуючи значущості наведеної думки вченого, ми вважаємо, що у поняття «якість процесу» є недоречним включати водночас всі вищезазначені характеристики. Зокрема, це можна пояснити тим, що підприємство, яке має надійних постачальників, може виробляти продукцію з низькою якістю або компанія, яка досягла швидкості виконання замовлення, не володіє гнучкістю освоєння нових товарів.

Проведений нами аналіз дає змогу відзначити, що деякі з операційних пріоритетів, що першочергово були призначені для виробничих підприємств, дещо трансформовані та використовуються сервісними підприємствами

Так, вченими Чейзом Р. Б., Еквілайном Н. Дж. та Якобсом Р. Ф. [2, с. 168-169] для сервісних підприємств виділяються такі пріоритети: уважне та ввічливе поводження з клієнтами; висока швидкість та зручність надання послуг, враховуючи інтереси та потреби клієнтів; ціна послуг; різноманітність послуг; якість матеріалів, які використовуються при наданні послуг; унікальні навички, що формують рівень надання послуг.

Варто відзначити, що, на нашу думку, такі операційні пріоритети у сфері обслуговування, як «уважне та ввічливе поводження з клієнтами» та «якість матеріалів, які використовуються при наданні послуг» першочергово формують якість та надійність надання послуг споживачам, що свідчить про взаємозв'язок з операційним пріоритетом «якість та надійність продукції», призначеним для виробничих підприємств.

Пріоритет «висока швидкість та зручність надання послуг», на нашу думку, є результатом адаптації до сфери послуг операційного пріоритету швидкості виконання замовлення

виробничого підприємства. Операційний пріоритет доступності цін на послуги прямо пов'язаний з раніше розглянутим нами пріоритетом «витрати виробництва».

Що стосується різноманітності послуг, то цей операційний пріоритет для підприємств сервісу, на нашу думку, трансформований з пріоритету гнучкості та швидкості освоєння нових товарів. Так, якщо його обирає виробниче підприємство, то воно намагається розширити асортимент продукції, а якщо сервісне - то забезпечити широкий асортимент послуг.

Унікальні навички, що формують рівень надання послуг, на нашу думку, є відображенням специфічних операційних пріоритетів сфери виробництва, що стосуються окремих видів продукції. Зокрема, варто підкреслити, що унікальні навички сфери обслуговування залежать від видів послуг, що надаються конкретним сервісним підприємством, формуючи рівень якості послуги.

Ключові операційні пріоритети для виробничих та сервісних підприємств та їх взаємозв'язок представимо у табл. 1.

Таблиця 1. Взаємозв'язок ключових операційних пріоритетів виробничих та сервісних підприємств

Операційний пріоритет	Характеристика	Вплив на інші операційні пріоритети
Витрати виробництва або обслуговування	Зниження витрат виробництва або обслуговування шляхом збільшення обсягу продажу	<ul style="list-style-type: none"> – Збільшення часу на освоєння нових товарів/послуг; – Можлива зміна технічних характеристик продукції, що впливає на її якість та надійність.
Якість та надійність продукції або послуг	Забезпечення продукції або послуг властивостями, які обумовлюють здатність задовольнити потреби споживачів відповідно до призначення	<ul style="list-style-type: none"> – Здатність підприємства реагувати на зміну споживчого попиту.
Термін виконання замовлення	Досягнення високої швидкості та ритмічності виконання замовлення	<ul style="list-style-type: none"> – Зниження якості обслуговування; – надійність поставок.
Надійність поставок	Забезпечення підприємства необхідними матеріальними ресурсами протягом певного проміжку часу	<ul style="list-style-type: none"> – Здатність підприємства своєчасно реагувати на зміни попиту; – зростання швидкості та гнучкості освоєння нових товарів або послуг.
Здатність підприємства реагувати на зміну попиту	Здатність протягом тривалого періоду швидко та адекватно змінювати обсяги виробництва відповідно до динаміки споживчого попиту.	<ul style="list-style-type: none"> – Зниження витрат виробництва; – Можливість розширення асортименту продукції або послуг.
Гнучкість та швидкість освоєння нових товарів або послуг	Здатність підприємства розробляти та підготовлювати існуючі процеси на випуск нового виду продукції чи надання послуг швидше за конкурентів.	<ul style="list-style-type: none"> – Здатність реагувати на зміну попиту.
Специфічні пріоритети	Забезпечення технічної підтримки від постачальника у розробці продукції; здатність постачальника пропонувати післяпродажну технічну підтримку, тощо.	<ul style="list-style-type: none"> – Вплив технічної підтримки від постачальника у розробці продукції на підвищення якості продукції/послуг; – Вплив післяпродажної підтримки постачальника на надійність поставок.
Витрати на проектування товару	Забезпечення мінімальних витрат на проектування товару шляхом застосування функціонально-вартісного аналізу.	<ul style="list-style-type: none"> – Підвищення якості та надійності продукції шляхом конструктивно-технологічної підготовки нових товарів

Джерело: складено авторами на основі [2, с. 43-46; 1; 7, с. 3; 10, с. 31-33].

Проведене вище дослідження дало змогу нам виявити основні типи операційних пріоритетів, що можуть обиратись виробничими та сервісними підприємствами та встановити їх взаємозв'язок.

Наявність встановлених взаємозв'язків дозволяє врахувати вплив вибору одного з операційних пріоритетів на інші та передбачити їх трансформаційні зміни, зокрема негативного характеру. Так, наприклад, концентруючись на

скороченні термінів виконання замовлення, керівництво часто не помічає погіршення його якості, а зосередження на зниженні витрат виробництва може позначитись на зміні технічних характеристик продукції, що впливатиме на її надійність.

Крім того, як нами було вже визначено, операційні пріоритети мають тенденцію змінюватися в залежності від основних аспектів життєдіяльності підприємства, зокрема від стадії життєвого циклу галузі, у якій воно функціонує.

Так, вважаємо за доцільне стверджувати, що немає однозначності щодо вибору підприємством «найкращого» пріоритету. Кожен операційний пріоритет є доречним за конкретних умов. Зокрема, на різних стадіях життєвого циклу галузі, а саме виходу на ринок, зростання, зрілості або спаду, можливі варіанти вибору різних операційних пріоритетів, а також концентрація на декількох пріоритетах одночасно.

З огляду на те, що на стадії виходу на ринок підприємства отримують незначні прибутки, пропонують вузький асортимент товарів або послуг, а обсяг споживання є невисоким, актуальним буде підвищення якості продукції, розширення асортименту послуг, збільшення швидкості виконання замовлень, забезпечення надійності поставок та здатності швидко реагувати на зміну споживчого попиту. Що стосується пріоритету «витрати виробництва», то на стадії виходу на ринок, на нашу думку, цей пріоритет є недоречним, адже він може знижувати якість та надійність продукції, а також збільшувати час на освоєння нових продуктів, що є недопустимим, враховуючи стадію життєвого циклу, на якій знаходиться галузь.

На стадії зростання галузь розвивається, кількість конкурентів та обсяги споживання збільшуються, розширюється асортимент продукції, тому, такі підприємства на нашу думку, повинні фокусуватись на прискоренні виконання замовлення, більш швидкі за конкурентів пропозиції нових товарів або послуг. Крім того, можливо обрати специфічні пріоритети, що стосуються конкретних видів продукції або послуг.

Що стосується стадії зрілості, то зазвичай асортимент товарів підприємств вже є

стабільним, проте знижується прибутковість, відбувається посилення конкуренції та поступове витіснення конкурентів з ринку. Тому, для підприємств на цій стадії буде вже неактуальним обирати пріоритети, що спрямовані на підвищення якості продукції, досягнення швидкості виконання замовлення. Дивлячись на те, що головним завданням для підприємств, що знаходяться на стадії зрілості, є підтримка лояльності споживачів, а також утримання ринкової частки, то актуальним для зазначених компаній виступатиме акцент на здатності реагувати на зміни споживчого попиту. Також можливий вибір специфічних пріоритетів, що можуть, наприклад, включати такі фактори, як зміни продукції в залежності від особливих потреб клієнта.

На стадії спаду споживачі стають досить вимогливими та розбірливими, асортимент товарів або послуг звужується, а прибутковість є найнижчою. Тому, доречним для підприємств, що знаходяться на цій стадії, є максимальне зниження витрат виробництва.

Крім того, на нашу думку, окрім стадії життєвого циклу, на вибір операційного пріоритету, впливатимуть деякі інші фактори, що дозволить конкретизувати кожен із сформованих операційних пріоритетів, зокрема специфіка галузі, розмір підприємства, неочікувані зміни умов зовнішнього середовища, тощо. А виявлені взаємозв'язки операційних пріоритетів дають можливість врахувати вплив вибору одного з пріоритетів на інші.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Результати проведеного дослідження дали можливість сформулювати підхід до визначення ключових операційних пріоритетів, який оснований на встановленні взаємозв'язків виділених пріоритетів, що дають змогу врахувати вплив одного пріоритету на інші, та виявленні факторів зовнішнього середовища, що здійснюють вплив на вибір операційних пріоритетів підприємствами.

Зокрема, ми дослідили взаємозв'язки основних типів операційних пріоритетів, що можуть обиратись підприємствами, таких як витрати виробництва або обслуговування, якість та надійність продукції чи послуг, термін виконання замовлення та ін. Наявність встановлених взаємозв'язків дає можливість

врахувати вплив вибору одного з операційних пріоритетів на інші та передбачити їх трансформаційні зміни, зокрема негативного характеру.

Здійснивши аналіз факторів зовнішнього середовища, що впливають на вибір операційних пріоритетів, ми виявили, що на різних стадіях життєвого циклу галузі (виходу на ринок, зростання, зрілості або спаду), можливі варіанти вибору різних операційних пріоритетів

та концентрація на декількох пріоритетах одночасно. Інші фактори, що дозволяють конкретизувати кожен із сформованих пріоритетів, включають: специфіку галузі, розмір підприємства, тощо.

Перспективами подальших досліджень виступає розробка рекомендацій щодо вибору операційних пріоритетів торговельними підприємствами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Hill, T. (2005). *Operations management* (2nd ed.). New York, NY: Palgrave Macmillan.
- Chapman, S. N., Arnold, J. R. T., Gatewood, A. K. & Clive L. M. (2017). *Introduction to Materials Management* (Eighth ed.). United States of America, Boston: Pearson Education, p. 465.
- Чейз Ричард Б., Эквилайн Николас Дж., Якобс Роберт Ф. Производственный и операционный менеджмент. Учебник. Изд. 8-е. М.: Вильямс, 2003. 704 с.
- Wang, M. & Huang, A. (2019). The design of a flexible capital-constrained global supply chain by integrating operational and financial strategies. *Omega-international Journal of Management Science*, 58, 40-62. DOI: 10.1016/j.omega.2018.11.016.
- Santa, R. A., Acosta, A., Borrero, S. & Scavarda, A. (2020). Corporate, operational, and information systems strategies: Alignment and firm performance. *Estudios Gerenciales*, 157, 454-464. DOI: 10.18046/j.estger.2020.157.3749.
- Tarigan, Z.J.H & Siagan, H. (2021). The effects of strategic planning, purchasing strategy and strategic partnership on operational performance. *Uncertain Supply Chain Management*, 2, 363-372. DOI: 10.5267/j.uscm.2021.2.006.
- Джулакидзе Е. Г. Эффективная операционная стратегия – необходимое условие успеха. *Интернаука*. № 3. 25. 2 т., 2017.
- Ткачук Л. М., Калугаряну Т. К. Якість продукції: методологічні та прикладні аспекти. *Ефективна економіка*. 2013. № 5. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_5_20.
- Кузьменко М. М., Богацька Н. М. Якість продукції як фактор конкурентоспроможності продукції та підприємства загалом. *Молодий вчений*. 2017. № 11. С. 1207-1210. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_11_292.
- Капінос Г. І., Бабій І. В. Операційний менеджмент. навч. посіб. Київ: "Центр учбової літератури", 2013. 352 с.
- Омельяненко Т. В., Осокіна А. В. Операційний менеджмент: презентаційний курс: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2016. 197 с.
- Коцко Т. А. (2016) Формування операційної стратегії енергогенеруючих підприємств України в умовах активізації загроз зовнішнього середовища. *Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"*, 13, с. 283-289.
- Портер Е. М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов. Пер. с англ. Москва: Альпина Бизнес Букс, 2005. 454 с.

REFERENCES

- Hill, T. (2005). *Operations management*. New York, NY: Palgrave Macmillan. [in English].
- Chapman, S. N., Arnold, J. R. T., Gatewood, A. K. & Clive, L. M. (2017). *Introduction to Materials Management*. United States of America, Boston: Pearson Education.
- Chase, Richard B., Aquilino, Nicholas J., and Jacobs, Robert F. (2003). *Production and operational management*. Moscow: Williams. [in Russian].
- Wang, M. & Huang, A. (2019). The design of a flexible capital-constrained global supply chain by integrating operational and financial strategies. *Omega-international Journal of Management Science*, 58, 40-62. DOI: 10.1016/j.omega.2018.11.016. [in English].
- Santa, R. A., Acosta, A., Borrero, S. & Scavarda, A. (2020). Corporate, operational, and information systems strategies: Alignment and firm performance. *Estudios Gerenciales*, 157, 454-464. DOI: 10.18046/j.estger.2020.157.3749 [in English].

6. Tarigan, Z. J. H & Siagan, H. (2021). The effects of strategic planning, purchasing strategy and strategic partnership on operational performance. *Uncertain Supply Chain Management*, 2, 363-372. DOI: 10.5267/j.uscm.2021.2.006 [in English].
7. Dzhulakidze, E. G. (2017). An effective operational strategy is a necessary condition for success. *Internauka*, 3. 25(2).
8. Tkachuk, L. M., and Kalugaryanu, T. K. (2013). Product quality: methodological and applied aspects. *Efficient economy*, 5. http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_5_20 [in Ukrainian].
9. Kuzmenko, M. M., and Bogatska, N. M. (2017). Product quality as a factor in the competitiveness of products and enterprises in general. *A young scientist*, 11, 1207-1210. http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_11_292 [in Ukrainian].
10. Kapinos, G. I., and Babii, I. V. (2013). *Operational Management*. Kyiv: Center for Educational Literature. [in Ukrainian].
11. Omelyanenko, T. V., and Osokina, A. V. (2016). *Operational management: presentation course*. Kyiv: KNEU. [in Ukrainian].
12. Kotsko T. A. (2016). Formation of the operational strategy of energy-generating enterprises of Ukraine in the conditions of intensifying threats to the external environment. *Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"*, 13, p. 283-289. [in Ukrainian].
13. Porter, E. M. (2005). *Competitive strategy: A technique for analyzing industries and competitors*. Moscow: Alpina Business Books.

Anzhelika Danylchak, PhD Student, Lecturer, Management of Organizations Department, Odessa National Economic University, Ukraine

MAIN ASPECTS OF DETERMINING THE OPERATIONAL PRIORITIES OF THE ENTERPRISE

Abstract

Introduction. The purpose of the article is to determine operational priorities, as well as factors that will influence their choice by enterprises. In particular, the establishment of interrelationships of operational priorities, which will allow taking into account the impact of choosing one of the priorities on others. In addition, the identification of options for choosing operational priorities of the enterprise depending on the main aspects of its life activity.

Purpose. Based on the analysis of scientific literature, determine the main operational priorities for production and service enterprises, as well as establish their relationship.

Method (methodology). In the course of the research, such methods as comparison, induction and deduction, grouping, as well as analysis and synthesis were used.

Results. The article develops an approach to determining the key operational priorities of the enterprise, which is based on the establishment of relationships between the selected priorities, which make it possible to take into account the impact of one priority on others, and the identification of environmental factors that affect the choice of operational priorities by enterprises. In particular, the interrelationships of the main operational priorities have been established, which include: production or service costs, quality and reliability of products or services, order fulfillment time, reliability of deliveries, etc. The presence of interrelationships allows you to take into account the impact of choosing one of the operational priorities on others and predict their transformational changes. The study of external factors affecting the choice of operational priorities made it possible to establish that at different stages of the life cycle of the industry in which the enterprise operates, it is possible to choose different operational priorities and to focus on several priorities at the same time. Other factors that will make it possible to specify each of the formed priorities include: the specifics of the industry, the size of the enterprise, etc. Prospects for further research are the development of recommendations for the selection of operational priorities by modern trading enterprises.

Keywords: operational priorities; operational strategy; operations; operational management; production enterprise; service enterprise.

Cite as: Danylchak, A. (2023). Main aspects of determining the operational priorities of the enterprise. *Economic analysis*, 33 (1), 211-218. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.01.211>